

ÖZEL SİRKÜLER

AYLIK EKONOMİ BÜLTENİ

(24 Mayıs 2024)

GİRİŞ

19 Nisan-24 Mayıs 2024 tarihleri arasında meydana gelen ekonomik gelişmeleri ele aldığımız bültende, bu dönemde açıklanan makroekonomik göstergelerle birlikte öncü göstergeler olarak adlandırılan veriler tabloda geçmiş yıllarla/aylarla kıyaslamalı olarak verilmiş, büyüme, işsizlik, cari açık, enflasyon açısından uygulanan ekonomi politikalarıyla uyumlu ve olumlu yönde gerçekleşenler yeşil, olumsuz yönde gerçekleşenler ise kırmızı ile işaretlenmiş ve yorumlanmıştır.

A. DÖNEME İLİŞKİN EKONOMİK VERİLER

MAKROEKONOMİK GÖSTERGELER							
	2021	2022	2023	2024/OCAK	2024/ŞUBAT	2024/MART	2024/NİSAN
GSYH (TÜİK)	808 milyar USD (%11,4)	906 milyar USD (%5,5)	1,1 trilyon USD (%4,5)				
İşsizlik Oranı (TÜİK)	11,00%	10,30%	8,80%	9,10%	8,70%	8,60%	
İstihdam Oranı (TÜİK)	46,80%	48,20%	48,90%	49,10%	49,30%	49,50%	
Ödemeler Dengesi (Cari Açık) (TCMB)	7,3 milyar USD	49 milyar USD	45,1 milyar USD	37,5 milyar USD	31,8 milyar USD	31,2 milyar USD	
İhracat (Ticaret Bak.) kümülatif		254,2 milyar USD	255,8 milyar USD	19,9 milyar USD	41 milyar USD	63,6 milyar USD	82,8 milyar USD
İthalat (Ticaret Bak.) kümülatif		364,3 milyar USD	361,8 milyar USD	26,2 milyar USD	54,3 milyar USD	84,1 milyar USD	113,1 milyar USD
İhracatın İthalatı Karşılama Oranı (Ticaret Bak.)		69,80%	70,70%	76,20%	75,60%	75,70%	0,73
Türkiye Brüt Dış Borç Stoku ve GSMH'ya oranı (HMB)	437,5 milyar USD (%54,2)	459,2 milyar USD (%50,7)	499,8 milyar USD (% 44,7)			3 ayda bir yayınlanır.	
CDS	566,57	501,94	280,23	326,26	284	237,28	263,30

TÜFE (TÜİK)	36,08%	64,27%	64,77%	64,86%	67,07%	68,50%	69,80
ÜFE (TÜİK)	79,89%	97,72%	44,22%	44,20%	47,29%	51,47%	55,66
Toplam Krediler (BDDK)	4,8 trilyon TL	7,5 trilyon TL	11,6 trilyon TL	11,8 trilyon TL	12,2 trilyon TL	12,8 trilyon TL	13,1 trilyon TL
Toplam Mevduat (BDDK)			14,8 trilyon TL	14,9 trilyon TL	15,3 trilyon TL	15,4 trilyon TL	15,6 trilyon TL
Kredi/Mevduat Oranı (BDDK)			75,20%	76,36%	83,77%	85,68%	
TCMB Ticari Krediler Faizi	24,36%	14,02%	53,48%	54,15%	53,31%	66,29%	% 66
Bütçe Açığı ve gerçekleşme oranı (Bümko aylık bütçe bülteni)	192,2 milyar TL (gerçekleşen)	139 milyar TL (gerçekleşen)	1,3 trilyon TL (gerçekleşen)	150,7 milyar TL	304,5 milyar TL (%11,5)	513,4 milyar TL (%19,4)	691,3 milyar TL (% 26,1)
Bütçe Açığının GSYH daki Payı (Bümko)	2,90%	1%	5,40%			(2024 bütçe hedefi) %6,4	

ÖNCÜ GÖSTERGELER

Sanayi Üretim endeksi ve yıllık değişim oranı (TÜİK/tak.etc.ar.san.ür.end.)	116,6 (%13,1)	118,7 (%1,8)	121,4 (2,3)	97,5 (%1,1)	98,5 (%11,5)	110,8 (% 4,3)	
İmalat Sanayi Kapasite Kullanım Oranı (TCMB)	78,7	76,5	77,5	76,4	77	77,2	77,00
Tüketici Güven Endeksi (TÜİK)	68,9	75,6	77,4	80,4	79,3	79,4	80,50
Reel Kesim Güven Endeksi (İmalat) (TÜİK)	110,1	101,6	103,4	102,9	102	103,5	103,50
Perakende Satış Hacmi Endeksi ve yıllık artış oranı (TÜİK)	118,1 (%13,4)	147,1 (%24,6)	168,1 (%14,3)	129,5 (%13,7)	132,2 (%25,1)	156,2 (%19,4)	
Konut Satış Sayısı	1.491.856	1.485.622	1.225.926	80.308	93.902	105.394	75.569
İSO Türkiye İmalat PMI				49,2	50,2	50	49,30
Dünya Kompozit PMI			51	51,8	52,1	52,3	

A. Bir Ayın Ardından

1. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) finansal koşulların önemli ölçüde sıkılaştığına ve parasal sıkılaştırmanın gecikmeli etkileri olacağına işaret ederek, bir haftalık repo faizini yüzde 50 seviyesinde bıraktı.
2. TCMB, kısa vadeli TL mevduat için zorunlu karşılık oranı yüzde 8'den yüzde 12'ye, uzun vadeli mevduat için ise sıfırdan yüzde 8'e çıkarıldı. Kısa vadeli KKM'de zorunlu karşılık oranı yüzde 25'ten yüzde 33'e, uzun vadeli KKM'de ise yüzde 10'dan yüzde 22'ye yükseldi. Toplam hedefin sağlanması halinde KKM için tesis edilen zorunlu karşılıklara uygulanan faiz oranı politika faiz oranının yüzde 40'ına düşürüldü. Yabancı para kredilere aylık yüzde 2 büyüme sınırı getirilirken sınırı aşan kredi tutarı kadar Türk lirası cinsinden zorunlu karşılığın bir yıl boyunca bloke olarak tesis edilmesine karar verildi. Söz konusu kararların, piyasadaki likidite fazlalığını azaltmak amacıyla alındığı anlaşılıyor.
3. 2024 yılı Nisan ayında mevsimsellikten arındırılmış Reel Kesim Güven Endeksi, bir önceki aya göre değişmeyerek 103,5 seviyesinde gerçekleşmiştir.
4. İmalat sanayi genelinde mevsimsel etkilerden arındırılmış Kapasite Kullanım Oranı, bir önceki aya göre 0,2 puan azalarak yüzde 77 seviyesinde gerçekleşti.
5. Kur korumalı mevduat ve döviz mevduatlarında düşüş devam ediyor.
6. Amerikan Merkez Bankası (Fed) politika faizini sabit bıraktı. Karar metninde enflasyonda beklenen gelişmelerin gerçekleşmediği belirtildi. Fed, faiz indirim zamanlaması için verileri izleyeceklerini açıkladı.

B. Olumlu Gelişmeler

1. Para politikasına destek olmak üzere maliye politikası bağlamında, kamuda tasarruf tedbirleri açıklandı.

2. Mart sonu itibarıyla işsizlik oranında hafif bir düşüş, istihdam oranında hafif bir artış olmuştur. Nitekim TÜİK verilerine göre, ücretli çalışan sayısı, Mart'ta geçen yılın aynı ayına göre yüzde 2,6 artış göstermiştir.
3. Mart sonu itibarıyla sanayi üretim endeksi % 4,3 artmıştır.
4. Türkiye İstatistik Kurumu ve Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası işbirliği ile yürütülen tüketici eğilim anketi sonuçlarından hesaplanan Tüketici Güven Endeksi, Nisan ayında yüzde 1,4 oranında artarak 80,5 oldu. Endeks Mart ayında 79,4 değerini almıştı.
5. 2024 yılının ilk dört ayında ihracat, 2023 yılının aynı dönemine kıyasla yüzde 2,7 oranında artışla 82,9 milyar dolara yükseldi. Bu dönemde ithalat ise 2023 yılının aynı dönemine göre yüzde 8,9 oranında azalışla, 113,1 milyar dolara geriledi. 2023 yılı Ocak-Nisan döneminde dış ticaret açığı 43,5 milyar dolar iken, 2024 yılı Ocak-Nisan döneminde yüzde 30,5 azalarak 30,2 milyar dolara geriledi. 2023 yılı Ocak-Nisan döneminde ihracatın ithalatı karşılama oranı yüzde 65 iken, 2024 yılı Ocak-Nisan döneminde yüzde 73,3'e yükseldi.
6. Ödemeler dengesindeki iyileşme devam etmiş, Mart sonu itibarıyla 31,2 milyar USD'a düşmüştür.
7. Nisan sonu itibarıyla toplam krediler 13,1 trilyon TL na yükselmiş, toplam krediler içinde ticari kredilerin ağırlığı artmıştır. Kredi mevduat oranı da % 85,68'e çıkmıştır.
8. Nisan sonu itibarıyla bütçe açığı 691,3 milyar TL'na ulaşmış ancak gerçekleşme oranı % 26,1 de kalarak, geçen yılın aynı dönemine göre iyi bir performans göstermiştir.
9. Merkez Bankası (TCMB) makro politikaları sadeleştirmeye devam ederek, tahvil piyasası üzerinde kamu kontrollü yapıya olanak sağlayan menkul kıymet tesisi uygulamasını yürürlükten kaldırdı. TCMB geçen ay kredi büyümesine göre menkul kıymet tesisi uygulamasını kaldırmış ve

yükümlülükler uygulanan menkul kıymet tesis oranını da yüzde 4'ten yüzde 1'e indirmişti.

C. Olumsuz Gelişmeler

1. Mart ayında 50 olarak gerçekleşen manşet PMI, nisanda 49,3'e gerileyerek eşik değeri 50'nin altına indi. Talepteki zayıflamaya bağlı olarak üretimde son üç ayın ilk düşüşü gözlemlendi. Fiyat artışları ve yüksek faiz oranlarının talebi olumsuz yönde etkilemesiyle yeni siparişler üst üste onuncu ay yavaşladı. Dış talep de yine fiyat artışlarıyla bağlantılı olarak düşüş gösterdi.
2. Tüketici Fiyat Endeksi nisanda bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 69,80 artış kaydetti. Aylık TÜFE artışı ise yüzde 3,18 oldu. ÜFE ise % 51,47'den % 55,66 ya yükselmiştir.

Hazırlayan: Bülent ÇAKAR

Bu yayını Batı YMM ve Bağımsız Denetim A.Ş. ortakları Yeminli Mali Müşavirler tarafından titizlikle hazırlanmaktadır. Amacımız mevzuat ve uygulamadaki değişiklikleri yorumlarımızla birlikte zamanında okuyucularımıza ulaştırmak ve genel anlamda yol gösterici olmaktır. Uygulamaların açıklanan hususların kendi özel durumlarına uygulanması konusunda Batı YMM ve Bağımsız Denetim A.Ş. ile bağlantı kurmalarını tavsiye ederiz. Bu yayındaki bilgilere dayanılarak yapılan uygulamalar nedeniyle doğabilecek zararlardan Batı YMM A.Ş. ortakları, çalışanları ve yazarları herhangi bir yükümlülük ve sorumluluk kabul etmemektedirler.